

Can Jaume / Pàrquing Vila Oberta

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Pàrquing Vila Oberta. Carrer de Sant Jaume, 16-26
Emplaçament
Alçada: Al nucli urbà de Granollers
143

Coordenades:

Latitud: 41.60829
Longitud: 2.28545
UTM Est (X): 440461
UTM Nord (Y): 4606533

Classificació

Número de fitxa 08096 - 276
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà
Segle I-III dC.
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Després de la construcció del pàrquing únicament es conserva sota terra el paviment d'"opus sectile".
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Àrea arqueològica núm. 33. Protecció de tipus VIII: Àrees arqueològiques.
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari CCAA 1951
Generalitat i altres inventaris

Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	0567112DG4006E0002HO
Fitxes associades:	
Can Reverter	
Carrer de Sant Jaume III	
Carrer de Sant Jaume II	
Carrer de Sant Jaume I	
Carrer de Sant Jaume	
Autoria de la fitxa	ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa:	ds., 01/12/2001 - 01:00
Autoria de la darrera revisió:	Jordi Piñero Subirana
Data de la darrera revisió:	dt., 21/05/2024 - 14:07

Descripció

Restes arqueològiques pertanyents a la vil·la romana de Granollers, concretament a la *pars urbana* d'aquesta vil·la i, més específicament, a la zona de banys termals que es troben entorn del carrer de Sant Jaume i que són coneguts per diverses excavacions arqueològiques en àrees parcials d'aquest conjunt. En aquest cas, les restes van sorgir en l'excavació que es va fer quan l'antiga fàbrica de can Jaume fou enderrocada per construir-hi l'aparcament actualment existent.

Les estructures descobertes es concentraven al costat sud d'aquest solar, mentre que l'àrea central estava lliure d'estructures. Les estructures que s'hi van identificar són les següents:

Piscina B: de 2,60 x 3,50 m de superfície interior i 1,30 m de fondària. Els seus murs estaven construïts amb formigó i mesuraven uns 0,55 m. A l'interior presentava tres graons d'accés, situats diagonalment a l'angle sud-oest. L'interior de la piscina estava cobert per un revestiment hidràulic i els angles presentaven una motllura perimetral de mitja canya. La canonada de proveïment d'aigües d'aquesta piscina es trobava a la paret nord i la seva continuació nord havia quedat trencada. La piscina havia estat construïda amb tècnica d'encofrat disposat a l'interior de la futura piscina, mentre que la cara externa era la mateixa rasa de fonamentació.

Piscina A: de 3,40 x 2,80 m i 1,70 m de profunditat. Els murs de formigó tenien 0,90 m de gruix. La piscina originalment havia estat recoberta amb grans plaques de marbre blanc. Al moment de l'excavació únicament quedaven les empremtes de les juntes i unes lleixes d'anivellació encastades al formigó. Igualment, es va documentar la presència de fragments de marbre aïllats, al terra i als quatre graons d'aquesta mateixa piscina. També es va documentar alguns dels claus i brides de bronze utilitzats per a la subjecció de les plaques verticals de marbre. Al lateral oest, es van trobar restes d'una canonada de plom que desembocava en un desguàs lateral. Aquesta piscina va ser construïda amb la mateixa tècnica constructiva que l'anterior.

També es van documentar altres estructures. Un paviment de picadís, situat a un nivell superior i entre les dues piscines. Un desguàs lateral, fet amb teules que desembocava a una gran claveguera. Un àmbit pavimentat amb *opus sectile*: lleixes de marbre blanc i pissarra negra formant una decoració bicroma d'esquema isòdom llistellat. Una gran claveguera de formigó, de 0,35 m d'amplada per 1,60 m d'alçada, on

desembocava el desguàs lateral de la piscina A. Un sistema d'hipocaust, al costat oest de l'àmbit pavimentat amb lleixes de marbre. Un dipòsit hidràulic petit, localitzat al costat oest de l'estructura de l'hipocaust i a una cota superior. Un forn. L'habitació oest, al costat oest de l'habitació amb sistema d'hipocaust.

A l'interior de les dues piscines s'hi va recuperar una bona quantitat de material, que s'havia abocat en el moment que es van fer obres de la fàbrica de can Jaume.. També es van recollir restes de pintura mural amb motius marins, i de la decoració de l'enteixinat del sostre, amb motius florals (Atles d'arqueologia urbana de Granollers, Annexos).

Una visió de conjunt de l'àrea dels banys ha permès reconstruir la seva estructura, segurament en forma d'un circuit lineal retrògrad; és a dir, d'anada i tornada. Els usuaris es despullaven al vestidor, travessaven el *frigidarium* sense aturar-se, anant directament a la sala tèbia o sauna, i després prendrien un bany calent al *caldarium* per tornar enrere i prendre un darrer bany fred tonificant al *frigidarium* (AADD, 2022: 42).

Observacions:

Vers el 1900 les obres d'ampliació de la fàbrica de can Jaume ja van posar al descobert estances dels banys termals. Aleshores les runes de les estructures destruïdes foren abocades a l'interior e les piscines A i B.

A la dècada de 1980 el jaciment fou documentat en un informe de Jordi Pardo adreçat a l'Ajuntament. L'any 1981 els membres de l'Àrea d'Arqueologia del Museu de Granollers, sota la coordinació de Jordi Pardo i la direcció de Josep Muntal i Pere Font, van dur a terme una actuació de salvament que va permetre identificar les estructures descrites.

Actualment encara una estructura, que fou encapsulat en una petita cambra, en una de les plantes inferiors de l'aparcament. La resta d'estructures foren destruïdes. Al solar adjacent (casa número 28) les restes dels banys s'han conservat cobertes amb terra.

Història

El nucli de Granollers es troba en una cruïlla de dos camins d'època romana: el de Barcelona a Vic i el de Mataró a Caldes. A dalt d'un petit turó amb vistes al riu Congost s'hi va formar un petit nucli que al segle I dC es va convertir en una luxosa vil·la romana. Constava d'una zona residencial per als propietaris (*pars urbana*), una zona on vivien els servents (*pars rustica*) i una zona d'emmagatzematge i de producció de vi i oli (*pars fructuaria*). La *pars urbana* tenia un ampli peristil i incloïa uns banys termals ricament decorats. La *pars rustica* s'estructurava al voltant d'un pati porticat. En la part fructuària hi havia espais amb sitges o forns per elaborar àmfores o dolia.

La vil·la estava molt orientada a la producció vitivinícola. El seu propietari devia ser d'una família d'alt estatus, probablement d'origen italià. S'ha relacionat amb la família Licínia (Luci Licini). La vil·la alt imperial de Granollers va tenir una vida relativament curta, ja que a la primera meitat del segle III algunes parts foren destruïdes o reutilitzades. El lloc, però, va continuar habitat fins als segles VI i VII, i en època medieval fou el nucli on va sorgir la vila de Granollers, a redós de l'església i del mercat.

A l'entorn de la vil·la romana hi havia diverses zones d'enterrament o necròpolis. La més ben coneguda és l'anomenada Necròpolis Oest (a la zona de can Trullàs). Entorn del camí que anava cap a Vic (actual carrer de Catalunya) hi havia la Necròpolis nord, possiblement d'època ja tard-romana.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (2004). *Atles d'arqueologia urbana de Granollers*. Atles d'arqueologia urbana de Catalunya, volum 1. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura.

AUTORS DIVERSOS (2022). *In illo tempore. Granollers en època romana*. Museu de Granollers, Granollers.

A. A. M. G. (s.d.). *Llistat del Pla d'Arqueologia Urbana de Granollers*, Granollers, Àrea d'Arqueologia del Museu de Granollers.

ESTRADA I GARRIGA, Josep (1993). *Granollers a l'antiguitat*, Granollers, Tarafa, Editora de Publicacions, S.L.

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers.

INVENTARI (1997). *Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Carta Arqueològica*. Vallès Oriental. Granollers, Barcelona, Generalitat de Catalunya, exemplar mecanografiat, actualització 1997.

PARDO, Jordi (1984). *Les troballes romanes de can Jaume*, Granollers, Museu de Granollers.

PARDO, Jordi (1986). "La romanització del Vallès", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 1, Aproximació al medi natural i a la història de Granollers, pp. 41-46 Granollers: Servei Municipal de Cultura.

VILA BONAMUSA, Lluís (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Patrimoni arqueològic. Granollers. Document administratiu.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Carta Arqueològica](#)

